

La rierada de 1962 a les Fonts de Terrassa

Relat d'una vivència familiar amb motiu dels 50 anys dels fets

Rosa M. Masana

Aquest article té com a objectiu explicar una vivència familiar succeïda a causa de la rierada, un tema sobre el qual, i amb més motiu d'haver fet, l'any 2012, els 50 anys dels fets, disposem d'una àmplia bibliografia. Esmentaré tan sols una ressenya de *La torre del Palau* sobre el llibre electrònic *La riuada de Terrassa, en clau digital*,¹ perquè és fàcil de consultar i inclou enllaços a articles digitalitzats que parlen de la riuada.

Joan Veyga, a l'esquerra, i Francesc Masana sobre un camió carregat amb una jàssena (R.M.)

L'any 1962 vivíem al segon pis d'un habitatge que era la porteria de la fàbrica de bigues Copsa, posteriorment anomenada Veyga SA, que estava situada a la carretera de Rubí o de Gracia-Manresa, a uns 500 metres del pont de la carretera de les Fonts de Terrassa. El meu germà Francesc Masana era un dels encarregats de l'empresa i també el tècnic instal·lador de jàssenes i encavallades de formigó armat que l'empresa fabricava per a la cobertura de naus industrials.

El dia 25 de setembre van caure molts metres cúbics d'aigua que la terra no va arribar a absorbir. Alguns articles diuen que a la riera del Palau van arribar a baixar 1.750 m³ d'aigua per segon.

Francesc tenia el costum, després de sopar, de baixar a veure els treballadors del torn de nit per saber si tot anava bé. Treballaven dins una nau de 100 metres de llargada on hi havia uns motlles on posaven primerament ferro tensat i després omplien de formigó per fer les clàssiques biguetes en forma de T.

La nau estava situada en sentit perpendicular en direcció a la riera de les Fonts i acabava a uns vint metres abans de tocar la llera de la riera, que quedava més baixa. Era una nau molt sorollosa i s'havia de cridar per poder parlar, ja que a més dels aparells que utilitzaven dins la nau, a poca distància hi havia funcionant la garbelladora dels àrids i la formigonera.

La fàbrica, a l'esquerra Júlia, Anna i Rosa M. (R.M.).

Aquella nit Francesc va pujar a casa per dir-nos si volíem anar a veure com baixava de plena la riera. El pare, en sentir-ho, va advertir-nos dient: “Vigileu! No us hi acosteu gaire perquè la riera és molt traïdora.” El pare tenia experiència en temes relacionats amb la natura, perquè era pagès d’ofici i també una persona observadora. La Júlia, muller d’en Francesc, i jo el vàrem acompanyar i vam anar tots tres dins la nau on hi havia els treballadors. Els vàrem saludar i seguidament ens vàrem dirigir al final de la instal·lació, on hi havia una porta que comunicava a, diguem-ne, un pati, que uns 20 metres més enllà comunicava amb la riera. L’empresa utilitzava aquest espai per deixar-hi bidons de gasoil buits.

Vàrem quedar impressionats en sentir la remor del cabal d’aigua que baixava. Després d’haver-la observat una estona el meu germà i la Júlia van entrar dins la nau i conversaven amb els treballadors. Jo em vaig quedar a la porta escoltant la fressa de l’aigua i observant els llampecs llunyans procedents del costat de les Martines. Penso que m’estava allà perquè m’atreia i alhora sentia angoixa pel soroll desconegut, la pluja i els reflexos de les llampades. També tenia al cap el suggeriment que ens havia fet el nostre pare abans de baixar.

Ara, vistos els fets retrospectivament, puc dir que la fascinació que sentia per aquell conjunt de fenòmens va fer que no em moguéss de la porta. I sort en vàrem tenir, perquè tot d’un plegat vaig observar com l’aigua, com si fos una barca de joguina, s’enduia una de les piles de bidons que gairebé estaven tocant a la nau. Em vaig almar i vaig avisar ràpidament el meu germà. Va reaccionar com un llamp, posant-se a cridar a pulmó obert als treballadors: “¡Corred!, ¡salid todos de aquí adentro, rápido, corred, corred!”. En principi els treballadors van dubtar o potser amb el soroll no el sentien bé, ignoraven la gravetat del que estava succeint. Li van fer cas, però en aquell moment va caure un llamp i ens vam quedar sense llum, no vàiem on posàvem els peus, a risc de topar amb els carrils de les biguetes. Quan estàvem gairebé al final de la nau vam sentir un terrabastall com si fos un terratrèmol i vam veure com mitja nau es desplomava i l’aigua se l’emportava, just allà on érem feia tres minuts.

Mentre ens dirigíem al nostre habitatge, l’aigua ens arribava més amunt dels genolls i sort que estava en un segon pis, perquè a la planta baixa hi havia el taller de l’empresa. Quan estàvem entrant amb els treballadors, el meu germà va exclamar: “el *Rovi*!” El *Rovi* era un gos maquíssim de pèl ros que pesava uns 45 kg i estava tancat dins un recinte fet especialment per a ell, amb piscina inclosa. Algun treballador opinava que l’animal vivia millor que segons qui. Dins la gàbia de segur que s’hauria ofegat i durant els minuts que el meu germà va emprar per rescatar-lo l’aigua li va pujar fins a la cintura. Més tard ens comentava que per ell mateix no hauria pogut arribar a casa. Sort en va tenir —deia— que agafat al collar d’en *Rovi*, que nedava amb força, van poder superar el corrent i entrar a casa. Deia, angoixat: “Ens hem salvat l’un a l’altre; si no hagués estat per ell, segur que no arribo!”

Una vegada arribats a dalt del pis els sis o set treballadors i nosaltres, l'aigua ja havia cobert tota la planta baixa i no sabíem si continuaria enfilant-se, perquè la mitja nau caiguda produïa un efecte de dic i es va crear una mena de pantà on a més de taulons i arbres vèiem surar altres coses poc clares. El meu germà ens deia que eren porcs, no ho sé pas.

L'aigua va parar de créixer i ens vàrem sentir salvats. Els treballadors estaven molt nerviosos, especialment un d'ells que tenia la família a les Fonts i va patir un atac de nervis, perquè allà on tenien la casa segur que l'aigua se l'havia endut, deia. Es volia tirar a l'aigua tant sí com no per anar a casa seva. Els seus companys el retenien amb força fent-lo reflexionar, però era impossible perquè estava fora de si. El meu germà li va donar una bufetada que vaig considerar com una agressió, ja que no li havia vist mai reaccionar així, però a partir d'aquell solemne clatellot sembla que l'operari es va temperar una mica.

Aproximadament a les tres de la matinada, quan l'aigua ja havia circulat, baixaven caminant per la carretera de Rubí una colla d'homes i dones que havien plegat de treballar de les fàbriques de Terrassa i en sortir s'havien trobat al bell mig d'aquell desastre, i per a més tragèdia, alguns d'ells vivien a les Fonts. Van parar-se a casa perquè sabien que no podrien travessar la riera i els vàrem dir que pugessin al segon pis a passar la nit. Podeu imaginar-vos l'angoixa que sentien tots. Portaven ampolles de licor del bar La Polar que havien sortit arrossegades per l'aigua i pensem que sort en van tenir, d'aquell alcohol i l'efecte anestèsic. Tots en vàrem beure i jo, havent fet una glopada directament de l'ampolla, juntament amb els nervis, pensava que se m'encenia l'estómac.

El segon pis de Veyga era una sala gran sense habilitar perquè s'hi estaven fent obres per adaptar un menjador per als empleats. Hi havia emmagatzemades diverses plaques de suro

gruixudes de color marró que havien de servir per aïllar la cambra frigorífica. Les van estendre a terra i amb algunes mantes i roba que els vàrem proporcionar van intentar descansar una estona. Jo em vaig posar al llit entremig del meu germà i la Júlia, tot i que sense dormir, perquè la situació era d'incertesa.

La riera de les Arenes. El bomber del mig és Josep Masana (R.M.)

Així que va despuntar el dia, les persones que hi havia al segon pis van marxar, però sabem que no van poder passar la riera al pas per les Fonts. Nosaltres vàrem pujar al terrat i des d'allà es veia un paisatge desolador, dantesc. El més impactant era observar com s'anaven ensorraven algunes cases de les Fonts i en fer-ho deixaven anar una columna de pols.

Alguns dels treballadors van comentar: “*Estamos vivos gracias a Rosa.*” Bé, potser sí que estava, en aquell moment decidí per a les nostres vides, al lloc adient per donar el primer crit d'alarma, però també van comptar les paraules del nostre pare i molt especialment el fet que el meu germà copsés d'immediat la gravetat de la situació i evacués amb contundència tots els treballadors de la nau.

L'endemà ens vam adonar de l'envergadura d'aquella catàstrofe meteorològica, que només a la ciutat de Terrassa va arribar a engolir gairebé 600 persones. També ens anàvem assabentant de les dramàtiques històries viscudes per nombroses famílies, especialment les que vivien en barris perifèrics. No es va tardar gens, però, a mostrar-se la solidaritat de tothom; érem diversos els ciutadans que ens vàrem abocar a col·laborar fent el que podíem. Es van habilitar diversos espais públics per recollir i classificar roba i alguns aliments. Concretament, jo vaig estar a l'anomenat Cor Vell, situat a la Rutlla o carrer Sant Francesc, però n'hi havia molts altres disseminats per la ciutat.

És adient tenir en consideració la sensibilitat que ha manifestat la ciutadania terrassenca organitzant actes, mostrant fotografies i fent articles per recordar i d'alguna manera també homenatjar totes les persones que van perdre la vida d'aquella forma tan tràgica i sobtada. Els seguirem recordant.

Per finalitzar volem mostrar novament una fotografia feta l'any 1930 que ha estat publicada diverses vegades, perquè ens permet observar el cabal d'aigua que baixava per la Rambla els dies de fortes pluges, en una època prèvia al *boom* urbanístic. La riera tenia l'inconvenient que dividia la ciutat en dos sectors i per aquest motiu es va optar per canalitzar l'aigua de la riera fent-la passar per dins d'un col·lector soterrat i posteriorment pavimentat per sobre. No ho sé, però potser algun pagès d'anys enrere, en veure tapar la riera va considerar que li prenien alguns pams de terra. Esperem que no tingui altra vegada la intenció de cobrar-se-la.

La Rambla l'any 1930 (AHCVO).

¹ <http://www.naciodigital.cat/latorredelpalau/noticia/19718/riuada/terrassa/clau/digital>

Nota: les imatges amb la signatura R.M. pertanyen al fons de Rosa Masana. Se'n pot fer ús indicant-ne la procedència.